
Mapping zvukového kulturního dědictví v ČR

dílčí výsledky z pohledu digitalizace

Iva a Michal Horovi

Konference AKM, 26. 11. 2025

Obsah prezentace

- Jak to celé vzniklo
- Metody a postupy
- Dílčí výsledky
- Co dál

Jak to vzniklo

- PS pro přípravu návrhu koncepce Národního zvukového centra
- první úkol: vstupní mapping situace
- výzva MK ČR
- na základě vyhodnocení dat navrhnout další postupy

MINISTERSTVO
KULTURY

První kolo

- oslovení relevantních institucí ze strany MK
- žádost o poskytnutí informací pro mapping
- zaměřit se na:
 - a) sbírky jejich stav a obsah
 - b) významné aktivity/projekty ve vztahu k péči o sbírky
 - c) problémy či zjistit ohroženost
- malá odezva

Druhé kolo

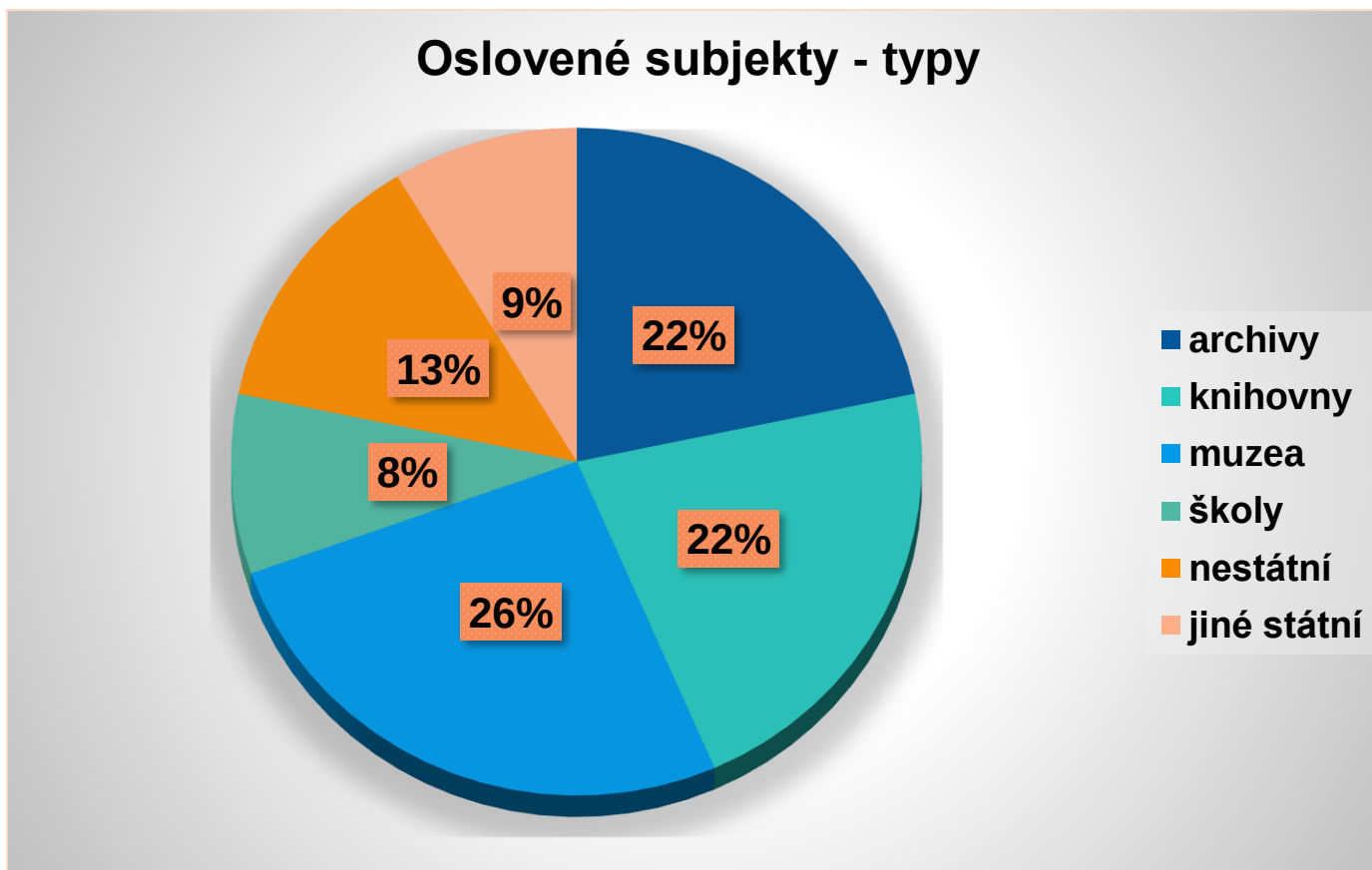
- nové oslovení vytipovaných subjektů
- 3 typy :
 1. řízené přímo MK ČR
 2. s důležitými sbírkami
 3. knihovny s hudebními odd.
- zadán konkrétní okruh dotazů

Osloveno 22 subjektů

- Archiv České filharmonie
- Archiv Českého rozhlasu
- Archiv města Ústí nad Labem
- Institut umění – Divadelní ústav (IDU)
- Městská knihovna v Praze
- Moravská zemská knihovna
- Moravské zemské muzeum
- Národní archiv
- Národní filmový archiv
- Národní knihovna ČR
- Národní muzeum v Praze
- Národní památkový ústav
- Národní technické muzeum
- Národní ústav lidové kultury
- Popmuseum
- Slezské zemské muzeum
- SUPRAPHON a.s.
- Technické muzeum v Brně
- Ústav hudební vědy FF MU
- Ústav hudební vědy FF UK
- Vědecká knihovna v Olomouci
- Vlastivědné muzeum v Olomouci

Typy oslovených subjektů

- 50 % z nich je přímo řízeno MK ČR
- všechny národní instituce
- další : MV, MŠMT, kraje, veřejnoprávní, soukromé

Otázky

- **doplňujete** aktivně sbírky/fondy a jakou formou
- jaké **typy nosičů** sbírka zahrnuje a jaký je jejich **fyzický stav**
- jaký je **stav evidence/katalogizace** sbírky/fondů
- jaký je **stav digitalizace a zpřístupnění** sbírky/fondů
- jaké jste řešili **projekty** v oblasti péče a digitalizace (za posledních ca 10 let) a v jaké výši byly vynaložené finanční prostředky
 - a) z dotací,
 - b) z vlastních zdrojů
- jaké jsou konkrétní **výstupy** z řešených projektů a kde jsou dostupné
- jaké máte **plány** na nejbližší období (v oblasti péče o sbírky, digitalizace apod.)
- s jakými konkrétními **problémy** se potýkáte, jsou sbírky ohrožené? apod.

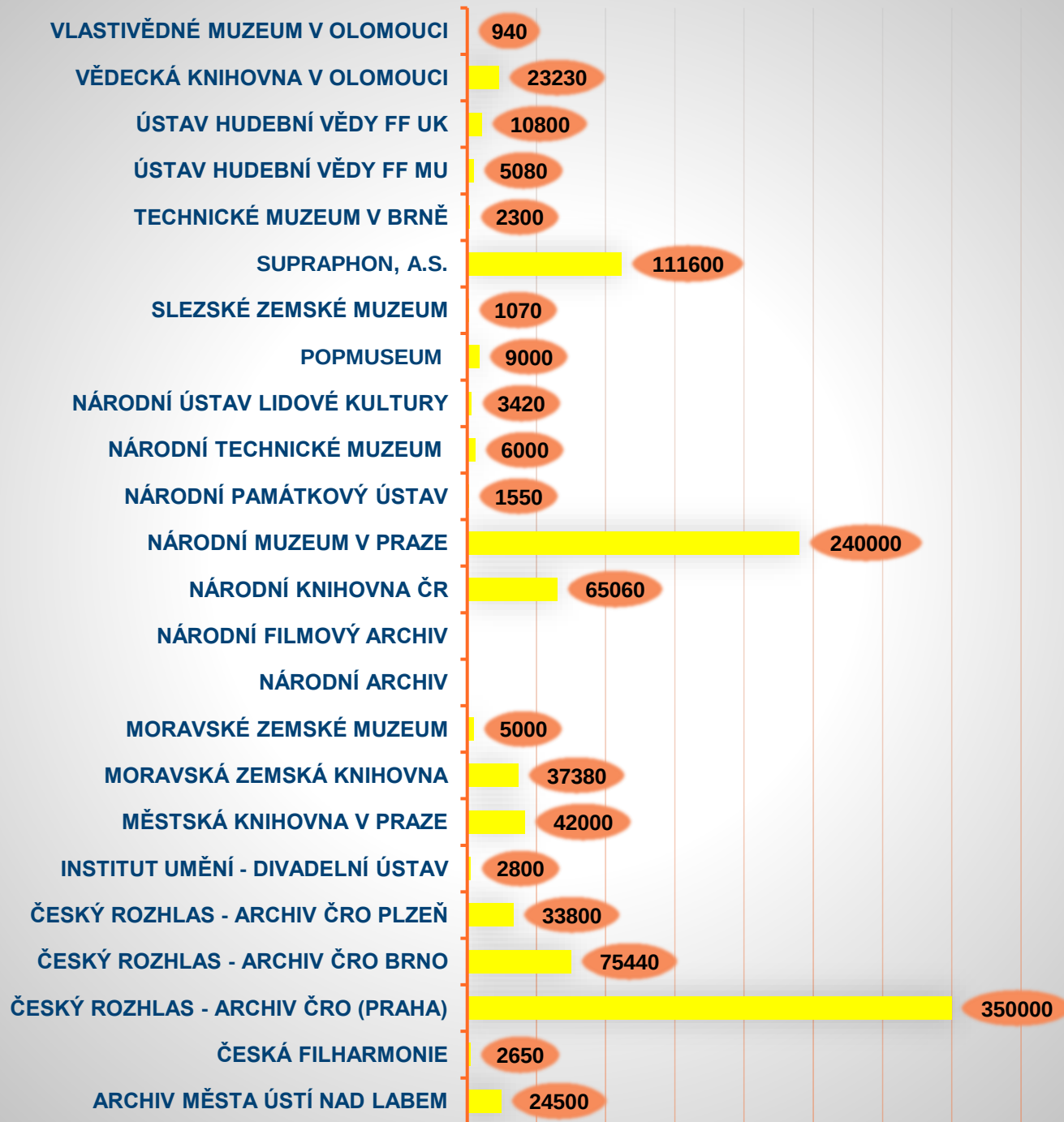
Responze - shrnutí

- vesměs ochota, ale.....
- velmi rozdílná kvalita podkladů (1/3 neúplná)
- nejčastěji problém se znalostí o velikosti sbírky
- komplikované porovnávání, časové ztráty...
- rozdíly plynou z řady důvodů, např:
 - sbírka je jen okrajová
 - chybí kvalifikovaný personál
 - komplikovaná organizační struktura

Obecné výsledky

- Orientační vyčíslení sbírek a nosičů
- Pracovní kategorizace sbírek podle obsahu a rozsahu.
- Charakterizace jednotlivých sbírek (unikáty).
- Soupis přístupových adres (weby, katalogy, digitalizáty).
- Hlavní problémy:
 - kapacity (ve všech směrech)
 - velmi omezená dostupnost nahrávek i metadat (často „schované“)
 - někdy chybí evidence/zpracování
 - slabé povědomí instituce o zvukových fondech

Počty fyzických nosičů ve sbírkách

Vybrané poznatky

- nejvíce jsou zastoupeny gramodesky
- fyzický stav je zdánlivě uspokojivý
- informační zpracování není dostatečné
- chybí know-how, vhodné nástroje, kvalifikovaní pracovníci
- chybí strategie, plány apod.
- nízká míra projektů/grantů (žádné: ČF, MZM, SZM, NK)
- obtížné dohledávání projektů

Dílčí výsledky - digitalizace

Většina subjektů uvedla, že plánuje digitalizaci – buďto pokračovací, nebo v roce 2025 její zahájení (např. NK).

V řadě případů to však významně komplikují finanční kapacity: NFA, IDU, ČRo, AUL, Popmuseum, NTM, TMB.

Digitalizace nezahájena, ale výhledový záměr je: MZM, NTM.

Žádné záměry neuvedeny: ČF, NPÚ a VKOL.

Dílčí výsledky – digitalizace 2

Digitalizuje a výsledky zpřístupňuje:

- NM – výběrově, malé procento
- MZK – výběrově
- MKP – pozůstalost V. Smetáčka
- SUPRAPHON – více než 80%
- SZM – muzikologická podsbírka
- NA – průběžně (jiná hlediska)
- NFA – orální historie
- NÚLK – mgf. pásy 100%, magnetické pásy 65%, gramo 14%

Digitalizuje pro interní potřeby/není dostupné:

- AUL – šelaky 100%, chybí mgf. pásy
- ČRo – průběžně, asi 70% pásů, resty v gramodeskách
- IDU – šelakové desky, ostatní výběrově
- Popmuseum – příležitostně, ale systematicky
- TMB – jen fonoválečky
- VMO – fonoválečky 100%

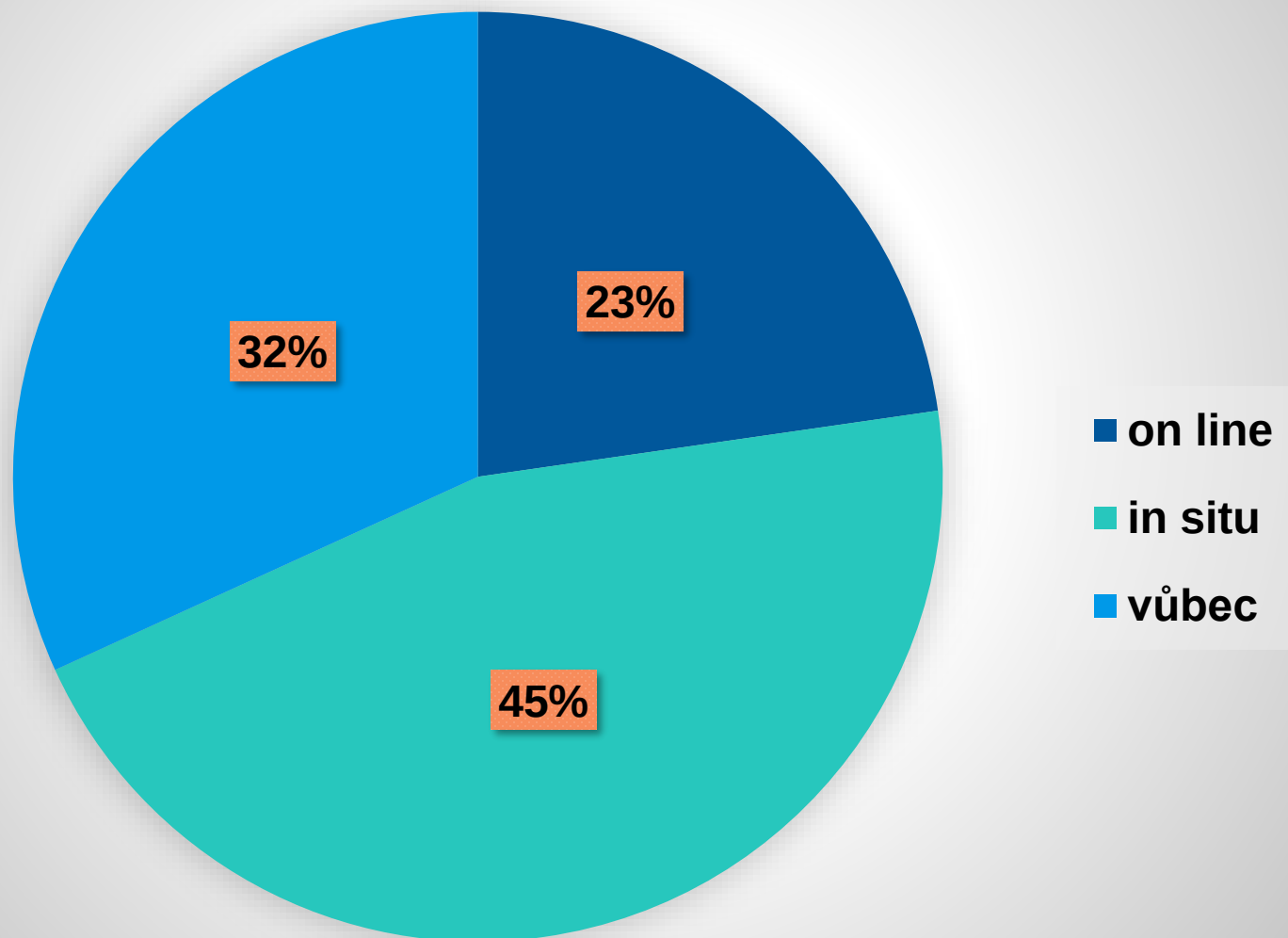
Digitalizace a dostupnost

- **Dostupnost digitalizovaných objektů :**

- **na webu** daného subjektu: MKP, MZK, NFA, NM, SUPRAPHON
- **jen in situ**: AUL, ČRo, IDU, MZM, NA, NÚLK, Popmuseum, SZM, TMB, VMO

- Pro zpřístupnění nahrávek on-line se obvykle používá Kramerius (včetně ČRo – ovšem zde má jen minimum).
- Zpřístupněno celkově málo nahrávek (kromě SUPRAPHONu).
- **Žádný ze sledovaných subjektů nemá zdigitalizováno kompletně vše, co považuje za účelné.** Výjimku tvoří ucelené podsbírky historických nosičů (VMO, NM. SZM).
- Digitalizace probíhá pomaleji (pro nedostatek kapacit), než je žádoucí jak z hlediska ochrany, tak dostupnosti.

Zpřístupnění nahrávek (15 ze 22 institucí zpřístupňuje)

Dílčí výsledky - resumé

- **Sbírky/fondy jsou často obtížně dostupné i pro badatele.**
- Na webech (i přímo v katalogích) se ne vždy dají snadno najít, pokud o nich zájemce zvenku primárně neví.
- Někdy jsou nedostatečně „propagované“, jindy zůstávají téměř „utajené“ a to i takové, které patří k těm vzácnějším či raritním a mohly by sloužit danému subjektu k lepšímu zviditelnění (v TMB a VMO zdigitalizované válečky).
- Doporučení pro MK co dál:
 - a) na straně Pracovní skupiny
 - b) na straně MK ČR – **prioritou je INSTITUCIONALIZACE**

Další plány

oslovit zejména tyto konkrétní subjekty:

- Etnologický ústav AV ČR
- Libri prohibiti
- Památník národního písemnictví
- Hudební informační středisko
- Post Bellum - Paměť národa
- Konzervatoř Praha – knihovna
- Společnost Antonína Dvořáka
- komorní a pěvecké soubory: budují si své zvukové archivy
- dirigenti: budují si své zvukové archivy
- Knihovna AMU
- Knihovna JAMU
- další univerzitní pracoviště
- další muzejní pracoviště v krajích

Webová prezentace PS

<https://mk.gov.cz/pece-o-zvukove-kulturni-dedictvi>

- Výzva ke spolupráci
- Pracovní skupina pro přípravu koncepce Národního zvukového centra
- Situace v České republice
- Situace v zahraničí
- Podpora digitalizace zvukových záznamů
- Metodické materiály
- Důležité odkazy

Děkujeme za pozornost

**Pracovní skupina pro přípravu
koncepce Národního zvukového
centra**

✉ michal.hora@nkp.cz

✉ horoiva@gmail.com